

***Europeica – Slavica – Baltica*, sest. H. Petáková a H. Opleštilová,
Praha: Národní knihovna ČR – Slovanská kniha 2007, 327 s.,
ISBN 978–80–7050–521–5.**

U příležitosti životního jubilea významného českého slavisty, baltisty a bohemi-
sty prof. PhDr. Jiřího Marvana, PhD. uspořádaly Slovanská knihovna a Ústav
slavistických a východoevropských studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy
dne 19. dubna 2006 konferenci s názvem *EUROPEICA – SLAVICA – BALTICA*.
Vydáný sborník z této konference obsahuje jednak příspěvky, které na konferenci
zazněly, jednak příspěvky nové, jež na konferenci nezazněly. Tématické zaměření
konference na evropeistiku, slavistiku a baltistiku adekvátně reflektuje odborné
zaměření jubilanta. Ten se za dobu své profesní dráhy stal celosvětově uznávaným
odborníkem v uvedených oblastech. V současné době působí jubilant na FF UK v Pra-
ze a na PF a FF UJEP v Ústí nad Labem.

Příspěvky ve sborníku jsou tedy rozděleny do čtyř výše zmíněných okruhů, které
následují po úvodním oddílu. V něm rekapituluje odbornou dráhu prof. Marvana
A. L e v i t s k y (Providence, Rhode Island), Zdeňka Trösterová (Ústí nad Labem)
a M. P a v l y s k y n (Melbourne). A. Levitsky v kratší stati zdůrazňuje především
Marvanovo působení v zahraničí, jež dosahuje úctyhodného rozměru (Uppsalská
a Stockholmská univerzita, Kreton, Santa Barbara, Pensylvánie, Varšava, Vilnius,
Sofie, Kolín nad Rýnem, Melbourne). Zdeňka Trösterová připomíná význam Marva-
nových děl (především knih *Jazykové milénium*, *Slovanská kontrakce a její český*
zdroj, *Brána jazykem otvíraná aneb o Češtině světové*, *České stupňování*, jím poří-
zené vydání Rosovy mluvnice *Čechořečnosti*). M. Pavlyskyn přibližuje význam jubi-
lantova působení na Monash University v Melbourne pro vývoj slavistického bádání
na australském kontinentě.

Následuje oddíl, v němž se jednotliví autoři příspěvků zabývají některým z mno-
ha dílčích zájmů oslavence. P. G a n (Göttingen) charakterizuje J. Marvana jako
velkého ctitele O. Lysohorského a V. J. Rosy. I. L e m e š k i n (Vilnius – Praha)
zmiňuje význam Marvanových baltistických bádání. J. H o r á l e k (Ústí nad La-
bem) uvažuje nad Marvanovou koncepcí lingvoekologie a lingvoetiky. Nejmladší
Marvanův žák V l a d i m í r T r p k a (současný student UJEP v Ústí nad Labem)
inspirován jeho *Cestami ke spisovné češtině* pojednává o vztahu vědomí jazyka
a spisovné češtiny. Vztah jubilanta ke své mateřštině nastiňuje ve své stati T. M.
L i o d d e n (Oslo). P. V o p ě n k a (Praha – Ústí nad Labem) přirovnává Marvano-
vu *Bránu jazykem otvíranou* k Eisnerově *Chrámu a tvrzi*, což není srovnání nijak
nepatřičné.

Kratším oddílem je Evropeistika. V něm lze nalézt stati J. Fronka (Glasgow – Br-
no) *Brána jazykem zavíraná*, M. N a č e v y - M a r v a n o v é (Praha – Ústí nad La-
bem), *Aristoteles 'Categories and the Greek Verb to have through a Linguist's Eyes*
a S. H e ř m a n a (Praha) *Sémantické analogie v oblasti slovesné modality a modál-
ních vět v balkánských a baltických jazycích*.

Nejobsáhlejším a tematicky nejširším je nepochybně oddíl *Slavistika*. Obsahuje
stati obecnějšího kulturnějazykového zaměření, srov. příspěvky P. S k a l n í k a
(Cape Town – Pardubice – Wrocław), V. B l a ž k a (Praha), V. L e n d ě l o v é
(Praha), E. O s e r s e (Reading). Slovo tvorbu reprezentují stati M. M a l a n o w -
s k é (Wrocław) a P. M i t t e r a (Ústí nad Labem), stylistice a lexikologii se věnuje
T. L o i k o v a - N a s e n k o (Taškent – Praha), etymologii J. R e j z e k (Praha), na
problematiku kontrakce ve slovanských jazycích – tj. jednoho z Marvanových ce-
ložitovních témat – zaměřil svou statí J. K r š k o (Banská Bystrica).

Oddíl *Baltistika* dominují stati s lingvistickou tematikou, psané angličtinou,
litevštinou či češtinou. Morfematicko-slovo tvornou tematikou se zabývá příspěvek
B. M e t u z â l e - K a r g e r e (Melbourne – Stockholm), J. Z a b a r s k a i t ě (Vil-
nius) přibližuje mj. prameny při tvorbě velkého *Slovníku litevského jazyka*. Statí
předního litevského filozofa 20. století A. Maceiny se zabývá metafyzičností litev-
štiny na příkladech z oblasti litevského lexika i gramatiky. Nad původem spisovné
litevštiny uvažuje ve své stati Z. Z i n k e v i č i u s (Vilnius). Tento oddíl uzavírá
zajímavá črta R. Vorla (Plzeň) za kontextu plzeňské univerzity, velmi výstižně
charakterizující osobnost, pedagogické působení a mnohostrannou odbornou erudici
jubilanta. Tato krátká statí právem tvoří finále celého sborníku.

Následují bibliografie prací J. Marvana za léta 1960–2006, jmenný, věcný rejstřík
a rejstřík jazyků, o nichž je v textu příspěvků řeč.

Sborník *EUROPEICA – SLAVICA – BALTICA* je bezesporu důstojným oceněním
celoživotní práce prof. Marvana. K mezinárodnímu charakteru sborníku přispívá
skutečnost, že jsou zde zastoupeni autoři čtyř kontinentů (Evropa, Amerika, Austrá-
lie, Afrika) a že je v něm užito jakožto jazyků příspěvků celkem šesti různých jazyků
(čeština, slovenština, polština, ruština, litevština a samozřejmě angličtina). Všechny

autory statí z různých koutů světa pojí jistý vztah k jubilantovi, příp. k některému z jeho odborných zájmů. Takováto „pestrá“ a různorodá společnost se málokdy publikačně sejde v jednom sborníku.

Nezbývá než popřát prof. Marvanovi pevné zdraví a mnoho let plných optimismu a pracovního elánu.

Patrik Mitter, Ústí nad Labem